

SETKÁVÁNÍ

- VÁNOČNÍ HOMILIE
- 95 LET HUSOVA SBORU V OSTRAVĚ - MICHÁLKOVICÍCH
- ROZHOVOR S FRANTIŠKEM KONVALINKOU
- ADVENT A VÁNOCE
- VÁNOČNÍ ZVYKY
- ZJEVENÍ PÁNĚ (EPIFANIE)
- JESLIČKY FRANTIŠKA BÍLKA

Časopis Olomoucké diecéze Církve československé husitské
prosinec 2022

Slavnostní bohoslužba v Ostravě - Michálkovicích

Rodinný den ve Vratimově

Jesličky Františka Bílka
v Chrámě sv. Bartoloměje v Pelhřimově

Úvodní slovo biskupa	4
<i>Tomáš Chytil</i>	
Vánoční homilie	4
<i>Gabriela Bjolková</i>	
95. výročí otevření Husova sboru v Ostravě - Michálkovicích	5
<i>Monika Bartková</i>	
Rozhovor s bratrem farářem Františkem Konvalinkou	6
<i>Monika Bartková</i>	
Jiří Wolker - vánoční...	8
<i>Vladimír Šiler</i>	
Advent a Vánoce - počátek církevního roku	10
<i>Vladimír Šiler</i>	
Vánoční zvyky	11
<i>Vladimír Šiler</i>	
Rodinný den ve Vratimově	13
<i>Šárka Juřinová</i>	
Zjevení Páně (Epifanie)	14
<i>Pavel Kolář</i>	
Jesličky Františka Bílka, které učí žít	17
<i>Martin Jindra</i>	
Papírový betlém - vystřihovánka (nejen) pro děti	18
<i>Vlastimír Haltof</i>	
Pojďme do Betléma - doplňovačka	20
<i>Jana Krajčírková</i>	
Poděkování Bohu za redakci Setkávání	21
<i>Niki Otisková</i>	
KUK - kam za kulturou, pozvánky na kulturní akce	22
<i>Lucie Gudrun Peterová, Gabriela Bjolková</i>	
Přehled vánočních bohoslužeb v naší diecézi	23

SETKÁVÁNÍ. Jako občasník vydává Olomoucká diecéze Církeve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.

Redakční rada: Tomáš Chytil, Monika Bartková, Gabriela Bjolková, Vlastimír Haltof, Lucie Gudrun Peterová, Vladimír Šiler.

Uzávěrka příspěvků pro příští číslo: 5. března 2023

Příspěvky můžete zasílat elektronicky na adresu: redakce.ccsh.olomouc@email.cz. Redakce si vyhrazuje právo výběru a úpravy příspěvků. Pokud chcete poslat fotografie, vezměte, prosím, na vědomí, že redakce může přijmout pouze fotografie pořízené ve vysokém rozlišení kvůli výstupní kvalitě tisku. Za vaše příspěvky děkujeme.

Tisk: PROPERUS, s.r.o. Šlechtitelů 1, Olomouc 779 00; www.properus.cz

Úvodní slovo biskupa

Vážení a milí čtenáři, sestry a bratři, zdravím Vás těsně před vánočními svátky, kdy čím dál víc a hlouběji vnímáme Boží i lidskou blízkost. Je to opravdu zvláštní, jak se lidé snaží naladit na sváteční notu, a ještě větším zázrakem je, že se to i daří! Pomiňme teď všechna rizika a neduhy doby, o kterých se jistě dočtete v hojné míře třeba na internetu. Nemá cenu se strašit a vyvolávat obavy.

Vzpomínám si na krásný a poučný vánoční příběh, kdy se jedna rodina chystala do Betléma, aby se sklonila před narozeným Pánem pánů a Králem králů. Bohužel jaksi s sebou nechtěli vzít nejstaršího z bratrů, který měl jinou maminku než ostatní. Žil skromně, měl zaměstnání, nerozhazoval, byl svůj a oni ho neměli rádi. I proto, že jej a jeho peníze občas potřebovali. Když v nekompletní sestavě přišli do Betléma, hned se ptala Matka Boží, kdeže nechali syna? A oni se vymlouvali, nějak to zamluvili a spěchali k jesličkám. Jenže dítě Boží se na ně neusmálo a bylo vidět, že jejich dary nepřijímá. Jen pár věcí, které zakoupil nepřítomný syn a bratr, Spasitel přijal, hrál si s nimi a očividně se radoval. Maria poděkovala za dárky a řekla: Co na tom, když člověk přijde a nemá lásku? Pak je zaúkolovala vzkazem: Doma řekněte Josefovi, tak se ten syn jmenoval, že u jeslí bylo požehnáno tomu, který nepřišel.

Jsem rád, že o Vánocích jsou bohoslužby hojněji navštívené a patří se poděkovat za reprezentativní a vkusnou výzdobu chrámových prostor. Málokde chybí betlémky, stromeček a vše spojené s naším prožíváním narození Ježíše Krista. Ale nezapomeňme, že tam, kde chybí láska a dobrá vůle, se sami ochuzujeme a přístupujeme nepřipraveni.

V tomto čísle naleznete homilii od sestry farářky Gabriely Bjolkové, která spolu se sestrou Lucíí G. Peterovou zpracovala pozvánky na církevní i kulturní akce. Svátek Zjevení Páně nám přiblížil Dr. Pavel Kolář z Husitské teologické fakulty a přidal i návod, jak je možné jej slavit v našich sborech. Bratr Vladimír Šiler se zabývá počátkem církevního roku a koriguje jisté vžitě nepřesnosti. Statí o Jiřím Wolkerovi a jeho vztahu k náboženské tematice mnohé překvapí. Sestra farářka Monika Bartková představuje Husův sbor v Ostravě – Michálkovicích, tentokrát jako místo slavnostního setkání u příležitosti jeho výročí. K rozhovoru přizvala bratra faráře Františka Konvalinku z Olomouce, jehož osobitost a specifický smysl pro humor zmíněnými řádky prosvítá. Martin

Jindra jako církevní historik připomíná výročí Františka Bílka v souvislosti s jesličkami a mám dojem, že pointa je vlastně stejná, jako jsem naznačil v prvních odstavcích: Tady člověk nese sám sebe. Nemůžeš-li dát sebe, nedáš nic.

Děkuji spolupracovníkům v redakci nejen za toto číslo, ale i za všechna předcházející. Děkuji Vám všem, kdo vytváříte v kostelích, sborech, kaplích modlitební společenství lásky a naděje. Vážím si Vaší obětavosti, nezištnosti a dobročinnosti!

Přeji nám, abychom o letošních Vánocích mohli s čistým srdcem a pokojnou myslí přistoupit k jesličkám. Ať se na sebe dokážeme upřímně usmát, obdarovat se a odložit případný svár a zlost! Pak se na nás Boží dítě usměje a my poznáme, že Bůh je s námi a dává nám pro sváteční i všední dny pokoj a požehnání!

Tomáš Chytil, biskup

Vánoční homilie

Text z Písma: Lk 2,1-14

Milí betlémští poutníci, tak opět kráčíme k jesličkám... v duchu ladovské poetiky si je umíme představit pěkně zasněžené, s aktéry zachumlanými v kožíscích a poklidem sálajícím z místa novorozeňátka.

Naše realita bývá často odlišná, ne vždy nám příroda nadělí romantické svátky a tak chodíme třeba i břečkou do vymrzlého kostela... Právě tedy čteme slova o svaté rodině, začínající tím, kterak se z nařízení tehdejšího císaře pána muse-la táhnout do cizího města s davem jiných cestujících, aby všichni „měli splněno“. O cestování nemajetných v té době si asi umíme udělat nějakou představu a na velké pohodlí to nevypadá.

Domnívám se, že právě letos, při vědomí všeho, co se děje na našem evropském dvorku, zvláště citlivě můžeme vnímat situaci tehdejších putujících a jejich postavení v cizím městě v improvizovaném náhradním ubytování, když všude už bylo plno a žádné slušné místo nebylo k mání... a do toho porod... kolik je tak stupňů v noci v chlívkou v Betlémě? Nejspíš víc než u nás, kde by ten volek s oslíkem asi nezajistili tepelný komfort rodiče a dítěti. (Ještě vloni by nás to asi nenapadlo, to jsme možná řešili, že se můžeme k jeslím přibližovat jen v jistém počtu a s rouškami, ale

tuto zimu si všímáme zcela jiných detailů). Vlastně bychom teď mohli zkrabatit čelo a začít hudebně, kritizovat a ukazovat prstem (což už máme nacvičené a pokud ne, stále v médiích vidíme mnohé, kteří toto umění bravurně ovládají). Ale byla by to škoda a mrhání časem, protože by z našeho zřetele zmizelo to nejpodstatnější: že uprostřed toho všeho marastu je Spasitel, přítomný ve své nejčistší lidské podobě, v podobě narozeného dítěte. Jako zdroj naděje, ze které můžeme čerpat všichni a kdykoliv. Jako Boží království, které už do našeho světa vstoupilo, jen je třeba se k němu sklonit a přijmout jej i do vlastního života. Jako supersilný rezervoár dobra, kterého by bylo dost pro všechny, pokud by z něj ale chtěli čerpat...

A u vědomí toho, co všechno máme na dosah ruky, ztrácí přeci všechny okolnosti na významu. My jsme těmi, kdo si vybírají – tato základní svoboda je nám dána samotným Bohem. Dovolíme si ten luxus – zacílit svůj pohled přímo do jeslí? Dotkneme se nakonec Boží ruky, která se k nám vztahuje, jako na slavné fresce Michelangela ze Sixtinské kaple....?

Držet se pevně Boha, mít v nitru stále přítomný obraz dítěte narozeného pro nás – našeho dítěte... to je přeci nejsilnější protilek na všechny jedy, kterými nám okolnosti (a někdy i my sami)

otravují život. A náš život by měl být radostný. Evangelium je přeci radostná zpráva. Ostatně radost je stále přítomná ve světě, jen je občas důmyslně a důkladně ukrytá. A anděl znovu o tomto svátku připomíná: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velkou radost, která bude pro všechny lid.“

Pokud zatím nezavládl pokoj mezi všemi lidmi, ve kterých má Bůh zalíbení, snad zavládne alespoň v nás samotných, máme totiž opět o tomto čase mimořádnou možnost zastavit se a zhodnotit, jak budeme postupovat v životě dál, třeba až tak, jak o tom píše básník Jakub Deml:

Vánoce

*Zem jednou do roka je Láskou jata,
zpět na ráj vzpomíná a místa svatá,
kde se svým tvorem besedoval Bůh.
Ten čas je dnes – jen ticho, napni sluch,
tam venku kdosi jde – to není člověk jeden,
ó, to je Bůh a jeho tvor: dnes vracejí se v Eden.*

Gabriela Bjolková

95. výročí otevření Husova sboru v Ostravě - Michálkovicích

V naší náboženské obci v Ostravě-Michálkovicích jsme 11. září oslavili již devadesáté páté narozeniny sboru. Plán tohoto kostela vypracoval stavitel Otmar Pazourek a výkopové práce započaly 10. listopadu roku 1924. Základní kámen byl položen 17. května 1925 spolu s pamětní listinou. Samotná stavba se na počátku potýkala s finančními těžkostmi a vánoční bohoslužby v prosinci 1926 se ještě konaly v nedostavěném kostele. Díky získané půjčce se nakonec v roce 1927 podařilo budovu dokončit. A právě 11. září 1927 za účasti bratra Ferdinanda Stibora, velké osobnosti naší tehdy nově vzniklé církve, byl sbor slavnostně otevřen.

Nalevo od oltáře se nacházejí pietně uložené prsti ze tří legionářských bojišť první světové války: ukrajinského Zborova, italského Doss'Alta a francouzského Terronu. Kostel byl dokonce bombardován, a to 16. března 1945, kdy musela být část budovy stržena a v průběhu roku 1946 se podařilo poničenou část budovy opravit, přestože ta novější byla již trochu jiná než původní.

V průběhu let sbor bojoval s různými těžkostmi, ale přesto zůstal vždy otevřen svým věřícím a všem, kdo potřebují Boha, společenství, či jen klidné místo k rozjímání. Díky houževna-

tosti a věrnosti členů zdejší náboženské obce neustále probíhají různé opravy, bohoslužby, koncerty a výstavy. Ve spolupráci s Československou obcí legionářskou v Ostravě konáme slavnostní bohoslužby a pietní akce k uctění památky padlých hrdinů a veteránů. Legionářská obec a její členové se taktéž aktivně podíleli svým vstupem na programu po úvodní bohoslužbě. Při oslavě výročí měly také svoji novou premiéru naše krásné unikátní varhany a zároveň uběhlo již 85 let od jejich instalace. Varhany se podařilo opravit díky laskavé pomoci od Magistrátu města Ostravy a Městského obvodu v Ostravě-Michálkovicích, jejichž pozvání zástupci byli čestnými hosty na této akci a zhostili se také krátkých pozdravů.

Bohoslužbu sloužil bratr biskup Tomáš Chytil se zdejší farářkou Monikou Bartkovou, pozvání přijali i emeritní biskup Rudolf Göbel, emeritní biskupka Jana Šilerová a mnozí další milí kolegové duchovní. Zavítali k nám také dva kněží ze sousedských farností – bratr farář z Církve římskokatolické Krysstof Szewczyk a za Pravoslavnou církev bratr farář Vasil Oros. Účast byla opravdu hojná a různorodá, setkání radostné a v tom samém přátelském duchu pokračovaly i následné koncerty umělců pro veřejnost. Veškeré úsilí a víra v dobré věci dokazuje, že michálkovičská náboženská obec žije a bude zde dál pro další hledající. Těšíme se na nová setkání!

Monika Bartková

Rozhovor s bratrem farářem Františkem Konvalinkou

Bratr František Konvalinka je dlouhá léta duchovním v naší církvi. Do duchovenské služby vstoupil v roce 1957, kdy mu svátost kněžského svěcení udělil patriarcha František Kovář. Během života vykonával několik zajímavých profesí. Jeho cesta vedla z východních Čech až k nám, na střední Moravu. Působil v náboženských obcích Bystročice, Náklo, Šternberk, Loštice a Troubelice a dodnes působí jako duchovní při diecézní radě v Olomouci. Zúčastňuje se života v naší diecézi i bohoslužeb a potkáváme ho při církevních shromážděních, kde si umí s přirozenou autoritou získat pozornost i vzít slovo v diskusích. Má jasný hlas jako zvon, takže nemusí stát za mikrofonem, aby promluvil k lidem ve velkém olomouckém sboru. Oplývá elegancí, vystupuje laskavě, rozvážně a s důvtipem, s nímž předkládá náměty ke zvážení nám ostatním. Netřeba dodávat, že jeho pohledu na věc si váží každý a je cenný v názorových rozepřích. Na otázky odpovídal tajemně a moudře, utvrdil mě v tom, jak hluboké a dostačující jsou základní pravdy v naší církvi, a nakonec zanechal v mé mysli i nějaká tajemství k přemýšlení. Věřím, že i vy, milí čtenáři, budete mít radost a užitek z tohoto povídání. Jsem bratru Františkovi velmi vděčná za jeho vstřícnost a čas, který mi věnoval.

Milý bratře Františku, pokládat Vám otázky je pro mne těžký úkol. Váš život je velmi bohatý, plný zkušeností a mezníků, pracoval jste v několika profesích. Pro náš časopis jste ale farářem naší církve. Začnu tedy jako obvykle, když zpovídám někoho z duchovních. Vstoupil jste do kněžského stavu v roce 1957. To je pětadesát let v naší církvi. Proč jste chtěl být knězem? Měl jste nějaký kněžský vzor? A proč zrovna Církev československá husitská?

Proč jsem se rozhodl stát knězem naší církve, vyplynulo z toho, že patnáct dnů po mém narození jsem v ní byl pokřtěn a dále vychováván. Maminka mě naučila modlit, vodila a posílala na bohoslužby. Ve škole náboženství, potom Jednota mládeže, prostě v církvi jsem žil a cítil se v ní dobře. Ke studiu bohosloví mě vyzval můj pan farář. Bylo to tedy oslovení zvenčí, žádný vnitřní přelom. Vzorem, příkladem mi byl právě on.

Každý farář je jiný, má jiné dary a také své nedostatky. Jaký má být především?

Jaký má být duchovní? Poctivý a tím také věrohodný.

Máte pocit, že se Církev československá, později s přídomkem husitská, hodně proměnila od doby Vašich začátků? K dobrému či zlému? Anebo je obojí vyváжено harmonicky?

Ke třetí otázce se nabízí klišé: „proměny církve v proměnách času“. Vždyť je to sto a dvě léta! Maminka se také léty měnila, tvář si zachovala. I naše (moje) církve má svou tvář.

Chybí Vám některé staré pořádky z let minulých v církvi dnešních dnů? Máme v současnosti problémy s jinými věcmi – sbory nebývají zaplněné k prasknutí, máme nedostatek lidí, nedostatek peněz, budovy vyžadují velké opravy. Ustojíme to?

Snad bychom měli vždy dodržovat své řády, vždyť si tak počínají i včelaři. Sbory (odkaz matek a otců), to je, spíš bude, úkol přetěžký a bolestný. V přítomnosti vytvářejme společenství v nich. Nemohu zobecnovat, ale potěšující pro mne je, že se při bohoslužbách setkávají doslova generace. Jsme různí, spojení společným zpěvem, modlitbou, jedni s druhými.

Když jsem s Vámi hovořila po telefonu, řekl jste krásnou věc: „Je jedno, s čím do kostela lidi přicházejí, důležité je společenství.“ Dost často teď na tu myšlenku vzpomínám. My jsme aktuálně v našich sborech takové smíšené rodiny odevšad, těžko najít toho původního „Čechoslováka“, jak o něm, co by vzoru husitského věřícího, povídají naše sestry, když se zasní v minulosti. Pro mě je to trochu jako Jára Cimrman, jeho znám také jen z vyprávění, jako toho „Čechoslováka“. Existuje?

„Čechoslovakismus“? Tak s tím jsem se setkal nejprve zvenčí a mělo to opovrhlivý přídech. Po létech uvnitř a čpělo to stejně. Proč? Může to být i nostalgická vzpomínka. Ovšem připomínka Járy Cimrmana mě velice zaujala. To je ovšem zcela samostatné a velice rozsáhlé téma.

Zaujalo Vás srovnání „Čechoslováka“ s oním univerzálním geniem. Proč?

Jára Cimrman je postava z minula, něco tu zůstalo, ale co to je? Skrytý stesk po mladých letech? Touha po životě? Ten tu přece je. Možná jsem ho (nebo jeho potomka) přece jen potkal, když mě tenkrát vyzval, abych do svých slov „prsknul“ něco tajemného. Představte si, zhruba po šedesáti letech se to opakovalo. On ten Cimrman(ovec), když procházel kolem nás, tak občas utrousil nějaké moudro. Někomu mohlo zaujmout. Mohu Vám povědět také o nalezení ozvuku „čechoslovakismu“, ale on je to ve skutečnosti ozvuk a znamení života dnes. Je z naší církve, ale už dost.

Ztrácí naše společenství směr původního záměru církve? A co bychom měli udělat, abychom si udrželi alespoň to společenství, které máme?

Naše církev chtěla jít od počátku za Kristem. Její cesta byla a je klopotná, různým terénem, ale za Kristem, v roce 1920 a stejně i v roce 2022.

Těšilo a těší Vás kněžské povolání? Jaké byly Vaše nejtěžší okamžiky ve službě? Které byly nejkrásnější?

Jestli mě těšilo kněžské povolání? Cítil jsem se v

něm dobře. Nejtěžší chvíli jsem v kněžském povolání nezažil. Radostnou chvíli pro mne byly první bohoslužby po mém návratu do církevní služby v září 1989.

Řekla bych, že bohoslužba je tu pro člověka hledajícího přesah, Boha nebo sebe a že sama o sobě k návštěvě kostela stačí. Myslíte si, že naši církev udrží víra a bohoslužby nebo spíše pořádané kulturní akce? Obojí děláme rádi. Ale musíme se nabízet lidem jako kulturní domy, protože jinak jim nejsme dost dobří, aby pak přišli v neděli na bohoslužbu?

Jsou to ony různé akce (přednášky, koncerty, prostě různá setkání). Ano, ano, ano, ale nemyslím si, že nám naplní bohoslužebná shromáždění. Na to jsem slyšel krásný názor jedné starší dámy (povím): „neodmítejme, mějme jen na paměti, že to není to naše hlavní.“ Ještě jednou k bohoslužbě. Pro mne je nezbytná. Zpravidla máme na mysli ritus. Ano, má svůj řád, generacemi prožitý, ale společné chvály, prosby, nebudu vypočítávat. Společně, ne jen za sebe a pro sebe. Mívám někdy pocit, že jsme si víru a spásu trochu zprivatizovali. O důležitosti bohoslužby mám svou zkušenost, nebo příběh?

Jakou zkušenost?

Dostal jsem se do situace, kdy jsem zcela rozhodně popřel, že chodím na bohoslužby (to jsem byl mimo službu). Proč? Na všechny všetečné dotazy byla jediná odpověď: nevím. Prohlášení je snadné si ověřit. Uzavřu se tedy, s Biblií, modlitbou. To zvládnou. Brzy chybělo všechno to společné. Nebudu to rozvádět dál, uniknout „traperům“ se mi podařilo.

A na závěr: Co je pro Vás největší radostí a oblíbenou činností ve volném čase?

Mé záliby ve volném čase? Nejraději spím. Často se mi zdá, že uklízíme náš byt a není možné dojít konce. Potom se probudím a řeknu si: „Já ten svůj nepořádek nikdy neuklidím.“

Máte nějaký povzbudivý vzkaz pro faráře a věřící v našich sborech? Třeba jim to pomůže neklesat na mysli.

Co vzkázat kolegynkám a kolegům? Já vím, naše služba je chleba, který má kůrku. Ta kůrka ale voní a je dobrá, když máte dobré zuby.

Bratře Františku, jak prožíváte blížící se advent a Vánoce?

Milá sestro Moniko, věřte, že se mi na Vaši otázku neodpovídá snadno. Pro mnoho lidí je to doba shonu a já tomu rozumím, máme však jistě na paměti, že i tyto dny mají svůj řád, také moje dny. Nepominout chvíle ztišení. Vracím se k jednomu adventu ve svém životě, byl naplněný modlitbami, písněmi, zamýšlením, Písmem. Neopakovatelný advent v době zlé, snad proto z něj zůstalo něco trvalého dodnes. Jinak, budu si číst Izaiáše, potichu broukat Ejhle, Hospodin přijde. Co Vám popřát? Tichou radost a srdce otevřené.

*P.S. Potřeboval jsem pohnout skříní. Požádal jsem tedy svého spolubydlícího o pomoc. Odpověděl mi: „Teď nemůžu, mám rozečtenou bibli.“
(Ze starých časů dobra, pravdy a krásy).*

Ptala se Monika Bartková

Jiří Wolker - vánoční

a až se zšeří / Pánbůh bude k nám chodit na večeri

Jiřího Wolkeru si pamatujeme ze školních čítanek. Spojovali nám ho s proletářskou poezií a komunistickou vírou. Ještě si pamatujeme, že zemřel na tuberkulózu v roce 1924, „mlád dvacet čtyři let“. Ale Wolkerovy básně jsou kupodivu nadčasové – a jistě ne jen jako oblíbené verše na úmrtní oznámení... Budeme překvapeni, kolik básní ze sbírky Host do domu vyznívá vlastně nábožensky. Mladý Wolker bere víru, křesťanství vážně, a to existenciálně, aktuálně, ne jako součást mrtvých tradic. Dokonce tu najdeme vánoční motivy.

Ted' chodím městem a Pánaboha hledám,
vím, že tu chodí s mošnou a holí,
vím, že se jednou s ním shledám,
ale už mě to nezabolí,
protože nemám žádných zlých věcí.
Vezme mě s sebou. Stoupnem si na nároží
s čepicí v rukou, slunce nad hlavou.
„O lásku prosíme, lidé boží, –
– otevřete srdce!“

(úryvek z básně Žebráci)

K SVÁTKU MÉ MILÉ

Den jako jesle tichý je
na svátek Panny Marie.
A já nejsem Josef ani Bůh Otec,
a přece vás, milá, mám rád.
Jdu vám až večer gratulovat,
Protože večer je světnička s andělem
a chlív s narozeným dítětem.
Dělníci už se z práce vrátili
na nebe první hvězda vyletí.
Nesu vám: básničku, kvítko a objetí,
lásku ve třech osobách.

Jak je to tedy, byl mladý Wolker pobožný, nebo komunista? Pocházel ze zcela běžné prostějovské rodiny, nábožensky vlašné. Ale měl vztah k Olomouci a tamnímu prostředí nabitému církevní symbolikou. Použil Svätý kopeček jako impozantní kulisu výpravné básně, v níž představil svou pouť „divadlem to-hoto světa“, drama ideových zápasů i hledání svého místa v uměleckých směrech a bohémských kruzích. Upřímná víra prostého lidu je tu přirozenou součástí jeho světa a života, nezpochybňovanou a nezesměšňovanou. A víra – v Boha, i v spravedlivější společnost – je jedna, stejná, obojí spojující.

Mladý Wolker, který se po válce, v nové Československé republice ocitá v Praze na studiích, rychle vpadá do bouřlivé atmosféry politických bojů i revolučních výbuchů uměleckých avantgard. Je uchvácen levi-

covou rétorikou. A kdo by nebyl – v oné době, navíc mladý? Literáti, básníci, výtvarníci viděli v Leninovi a proletářské revoluci příslib nových časů, odvahu skoncovat se starým světem. I Wolker soucítí s dělníky, z jejichž prostředí pocházel. Ale neměl potřebu odříznout se od prosté venkovské víry, tak důvěrně spjaté s krajinou.

Je zajímavé, že tato stránka Wolkerovy osobnosti a tato dimenze jeho tvorby je tak málo prozkoumána. Literární teoretik Martin C. Putna to konstatoval ve stati publikované v časopise Souvislosti v roce 1992 (č. 1). A od té doby si opět nikdo tématu nevšímá. Ano, Wolker se v Praze stále víc přimyká k levicové ideologii, a pak dokonce i k nově založené komunistické straně. Avšak zbožné tradice neopouští – jako někteří jeho mladí kolegové, z kterých se stali bojovní ateisté. Wolker věří, že je možno skloubit sociální myšlenku s křesťanským humanismem. Nezdá se ale, že by ho v této věci ovlivnil prostějovský farář Karel Dostál-Lutinov, což byl jeden z reformních kněží, kteří právě tehdy zakládali novou církev československou – a byl to shodou okolností také básník, literát, řazený k okruhu Katolické moderny. Kdo naopak Wolkeru inspiroval, a on sám se k tomu přiznává, byl kontroverzní katolický kněz a básník Jakub Deml.

Wolker se k církvi kriticky nevyjadřoval, ale je pravda, že v jeho tvorbě náboženská tematika postupně slábla. Jako by víc věřil, že nápravu světa zvládnou lidské síly a pozemské nástroje. Zemřel bohužel mlád, dřív, než se mohl přesvědčit, jak naivní byla víra v proletářskou revoluci. Jeho přátelé, umělci a političtí souputníci, v následujících letech vystřízlivěli z okouzlení rudou ideologií – a mnozí se i vraceli k víře a církvi, kterou v předčasné horlivosti opouštěli.

Poezie Jiřího Wolkeru umí oslovit i po sto letech. V lednu roku 2021 byla v rámci kampaně za očkování proti covidu použita jedna z Wolkerových básní – Jitřní píseň, která končí: Tam v mlhách krvavých den slunce tiší. / Vy myslíte, že nezasvitne sem? / Ach věřte jen, a věřte celou duší – / a vírou svou i slunce unesem! Báseň vysílaly všechny celoplošné televize. Jestli dosáhla účelu, nevíme. Ale předpoklad byl správný: Wolker je srozumitelný davům, a dokáže zasáhnout srdce.

Proto i my si můžeme s užitkem číst poselství básníka, jež vnáší vánoční evangelium až do našich štedrovečerních příbytků: a až se zšeří / Pánbůh bude chodit k nám na večeri.

Lidé
lidem
dveře
otvírají.

Host do domu –
– a ještě někdo.

(závěr básně Host do domu)

Vladimír Šiler

Jiří Wolker

HÁJ

*Až jednou se ožením
budu mít dvanáct synů,
dvanáct synů jako dvanáct břízí.
Má žena v nich jako bílá kaplička
v zeleném háji zmizí
a já budu před ní klekátkem
mechem obrostlým.
Vnučky-družičky budou na mě klekat,
modlit se čistýma očima,
a až se zšeří,
Pánbůh bude chodit k nám na večeri.*

Ve starověku nebylo pojetí roku jednotné. V době, kdy do tohoto prostředí vstupovalo křesťanství, byl převážně zachováván tzv. juliánský kalendář, nazvaný podle císaře Gaia Julia Caesara, který jej zavedl svým dekretem roku 46 př. n. l. Přesto se ale jako začátek roku slavily různé dny – 1. leden, 6. leden, 1. březen, den jarní rovnodennosti či zimního slunovratu. Křesťané zpočátku necítili potřebu rytmitizovat svůj zbožný život v rámci celoročního cyklu. Teprve jak si postupně osvojovali helénistickou mentalitu a kulturu, začali se tázat po jednotlivých událostech Ježíšova života, jejich dobovém a místním kontextu, aby mohli příslušná místa a časy svátostně zvýraznit. Tak k počátečním hlavním svátkům Velikonoc a Letnic začal přistupovat i svátek připomínající počátek Ježíšovy pozemské činnosti. Ve východní části říše křesťané začali slavit tento svátek 6. ledna a říkali mu Epifanie, tedy řecky Zjevení Páně. V západní části říše křesťané pokročili ještě dál a chtěli začít slavit výročí Ježíšova narození. Oslava narozenin byla u Římanů velmi oblíbená. Ale Židé (a tím i křesťané) pro něco takového neměli vůbec smysl. V Novém zákoně není jediná zmínka, která by umožňovala zjistit přesné datum Kristova narození. Proto se Ježíšovy narozeniny zpočátku slavily nahodile podle různých zbožných domněnek v dobách, které měly nějaký zvláštní význam: např. souběžně s počátkem občanského roku, tedy 1. ledna, 6. ledna nebo 25. prosince. Ve 4. století byl organizačními centry církve prosazen 25. prosinec, a to patrně proto, že tento den zimního slunovratu se v pohanském Římě slavil velmi nevázaně, a proto bylo potřeba překrýt v lidu přežívající pohanské obyčeje novými křesťanskými symboly. Tak vznikly Vánoce.

V lidové zbožnosti se křesťanské a předkřesťanské religiózní prvky prolínají. Náboženské a folklórní se natolik nerozlučně spojilo, že každý křesťanský obřad je doprovázen určitými lidovými zvyky, jejichž skutečné náboženské pozadí by vystoupilo až po důkladném rozboru.

Naše lidová katolická zbožnost, formovaná středověkým a zejména barokním katolicismem s prosvítajícími předkřesťanskými prvky, byla vždycky terčem kritiky uvědomělých lidí v církvi, kterým záleží na tom, aby se pěstoval kvalitní a pravdivý život víry. Na jedné straně je církev ráda, když vidí, že víra proniká až do každodenního způsobu života prostých lidí. Ale na druhé

straně si uvědomuje, že zbožnost ráda upadá do nebezpečně pokleslých forem, a proto musí být ustavičně kultivována. Lidová zbožnost a její folklórní zvyky mají pro nás určitou přitažlivost, ceníme si její emocionalitu a poetičnosti, její magické kouzlo rozechvívá ozvučné struny našeho podvědomí, našeho dětství i kulturní paměti, ale přísně teologicky vzato je toto kouzlo často spíše kouzlem nechtěného, tedy náboženským kýčem.

Křesťanství ví, že jím zvěstovaná a nabízená spása v podstatě nezáleží na svátcích a na přesně opakovaných rituálních úkonech provozovaných v příslušných chvílích. Svátky a obřady mají charakter podpory, pomůcky pro víru a zbožnost, která je zřejmě pro některé lidi z psychologických důvodů účinná a potřebná. Proto se určité církve co možná nejvíce zřikají praxe slavení svátků a konání formálně ritualizovaných obřadů, aby se vyhnuly „zpsychologizování“ víry. Dávají tak vyniknout jejímu existenciálnímu charakteru a s ní spjatému zbožnému životu. Avšak jiné církve naopak právě proto, že si uvědomují celistvý charakter člověka, se pokoušejí oslovit všechny složky a vrstvy jeho osobnosti způsobem, který se zdá pro ně nejvhodnější. A k tomu jim slouží kromě jiného i církevní liturgický rok.

Už ve 4. století vznikla osnova pro celoroční rozvržení křesťanských svátků a jejich každoroční cyklické opakování. Ke třem vrcholům církevního liturgického roku, Velikonocům, Letnicím a Vánocům přibyla přípravná a následná období a rok se uzavřel.

V prostředí západního křesťanství, tedy římského katolicismu, byla na Tridentském koncilu (1545–1563) provedena reforma kalendáře, kterou roku 1582 vyhlásil papež Řehoř XIII. Důvodem této reformy, zvané podle papeže gregoriánský kalendář, byla nepřesnost v počítání podle juliánského kalendáře, která vedla k tomu, že odchylka oproti astronomickému roku čítala v té době už 10 dnů. V roce 1582 tak po 4. říjnu následoval ihned 15. říjen. Tento kalendář, protože ho vyhlásil papež, však nepřijaly protestantské země, a ani východní křesťanství. V západní Evropě se nakonec kalendář postupně prosadil. Ve 20. století byl přijat i zeměmi, kde převládají pravoslavní křesťané, ale pravoslavní církve si zachovaly své počítání času podle juliánského kalendáře. Proto je dnes odchylka mezi církevními svátky západního a východního křesťanství téměř 14 dnů.

Některé svátky církevního liturgického roku mají pevné datování podle občanského kalendáře, ale jiné se řídí ještě rokem lunárním, a proto se jejich datum v kalendáři pohybuje. Církevní liturgický rok začíná adventem. Adventní doba zahrnuje čtyři neděle před vlastním svátkem Ježíšova narození, který je v církevní terminologii nazýván Boží hod vánoční a který připadá na 25. 12. Tento svátek se podle tradice začíná slavit už v předvečer tohoto dne, tedy 24. 12. Ale 24. prosinec je přísně vzato ještě všední den. Pokud se v některém roce stane, že 24. 12. připadne na neděli, bude to poslední, čtvrtá neděle adventní. V tom případě první neděle adventní bude 3. 12. Pokud připadne 25. 12. na neděli, bude první neděle adventní 27. 11. I když je tedy Boží hod vánoční stanoven pevným datem, začátek adventu se pohybuje v rozmezí sedmi dnů.

Podle starověkého počítání času začínal den západem slunce a objevením se první hvězdy na obloze. Proto v duchu těchto tradic se některé církevní i lidové svátky začínají slavit vlastně už v předvečer, např. Boží hod vánoční 25. 12. se slaví už 24. 12. večer, nebo lidové oslavy sv. Mikuláše 6. 12. se slaví už večer 5. 12. V některých

rodinách se dosud i narozeniny slaví v předvečer skutečného výročí narození.

Občanské zvyklosti však tyto tradice nerepresentsují, a proto nám poslanci zavedli do kalendáře jako svátek už Štědrý den a lidé si pak myslí, že Ježíšovy narozeniny připadají právě na 24. 12. Na Silvestra večer slavíme příchod nového občanského roku, který podle našeho počítání začíná odbitím dvanáctého úderu hodin o půlnoci. Nový rok připadá na 1. ledna. Poslanci ale udělali z 31. prosince sváteční den pracovního klidu, což vlastně nemá logiku.

Proto v občanské společnosti převládá zvyk připravovat se na Vánoce 1. prosince, kdy se obvykle rozsvěcují vánoční stromy na náměstích, ačkoli fakticky je počátek adventu každý rok jiný. Oblíbené dětské adventní kalendáře s okénky na každý den jsou sériově vyráběné a mají 24 políček, zatímco počet adventních dnů kolísá mezi 22–28 dny.

Jak je vidět, vyznat se v kalendáři je někdy docela věda...

Vladimír Šiler

Vánoční zvyky

Předvánoční zvyky našich Němců

Oblasti Nížkého Jeseníku a Hané bývaly obývané výraznými skupinami německy hovořícího obyvatelstva, které bylo do těchto krajů povoláno českými přemyslovskými panovníky ve 13. století. Jejich potomci, kteří stále hovořili německy, byli v rámci poválečného uspořádání Evropy v letech 1945–46 odsunuti do Německa. Historická paměť však v místech částečně zůstává, vepsána do hřbitovních nápisů, místního názvosloví, ale i přežívajících lidových zvyků. Vladimír Jaromír Horák jako etnolog zkoumal v 90. letech 20. století folklór těchto oblastí a doložil prvky německých zvyků ve zdejších vánočních tradicích.

Svatý Martin

byl výrazným předělem podzimu a zimy. V okolí Potštátu lidé věřili, že v noci jezdí krajinou *Jäger Natz* a ten, kdo uslyší dusot kopyt jeho koně, do roka zemře. Aby lidé zahnali nejen jeho, ale i ostatní zlé duchy, vyzváněli na zvony, práskali bičem a pořádali hlučné průvody se zakuklenými maskami. V Bruntále v předvečer svátku svatého Martina objížděl světec, sedě na bělouši, jednotlivá stavení ve městě a jako dárky přinášel martinské rohlíčky. Ženy pekly o tomto dni pečivo ve formě půlměsíce s ořechovou nebo makovou náplní. Byly to velké rohlíky, které tady podle lidové tradice symbolizovaly podkovy Wodanova nebo Ódinova koně, nebo podkovy koně svatého Martina. Němci z Lipníka nad Bečvou nazývali martinské rohlíky *Martinikipfel*. Hospodyně je pekly z kvasnicového těsta s rozinkami. V některých obcích v okolí Budišova procházely zvečera po setmění za zpěvu písní průvody dětí s rozsvícenými lucernami. Lidé si v této souvislosti vyprávěli legendu o světcovi, který se rozdělil o svůj plášť s nebohým žebrákem a často tento příběh také jako lidovou hru předváděli.

Svatý Ondřej

Také den svatého Ondřeje (30. listopadu) byl spojen s řadou magických věšebných úkonů a patřil tak v tomto ohledu společně se Štědrým dnem k nejnámennějším svátkům v roce. Tvořil v určitém smyslu rozmezí dvou ročních dob, a byl také často skutečně chápán jako den novoroční. Proto se k němu přidružilo množství věšeb, které se týkají sňatku, lásky, počasí a úspěchu nebo neúspěchu v hospodářství. K podobě magických věšebných úkonů přispěly ve značné míře vlivy vycházející z uctívání předků, z personifikace příchodu zimy jako symbolu smrti, zlých duchů a démonů. Lidé věřili, že v tuto dobu přicházejí mrtví mezi živé a mísí se s nimi, proto se snažili bránit se před nimi a ovlivňovat jejich možné negativní působení a zároveň usilovali o to, aby pozitivním způsobem ovlivnili svou budoucnost. Svatoondřejský večer a noc, to byla ona čarovná doba kdy se především mladé svobodné dívky snažily poodhrnout roušku tajemství svého budoucího osudu.

V některých vesnicích svobodná děvčata kradla polena. Dívka v noci doběhla do sousedova dvora a nabrala tam náruč polen, která posléze spočítala. Když jich donesla lichý počet, věřila, že ji čeká svatba s vdovcem, v opačném případě na ni čekal svobodný mládenec.

Místo, odkud měl přijít budoucí ženich, mělo poodhalit také házení pantoflem. Dívka vzala pantofel a hodila jej přes pravé rameno za sebe. Podle toho, kam potom směřovala jeho špička, odtamtud si měl pro dívku přijít její nastávající.

V okolí Rýmařova zase lidé „zvedali štěstí“. Pod tři hrnce vložili bláto, chléb a peníze. Člověk, který chtěl poodhalit svůj osud, posléze jeden z hrnců odklopil, a podle toho, co hrnec skrýval, usuzoval, zda jej v příštím roce čeká smrt, dostatek jídla nebo bohatství.

Obecně rozšířeným obyčejem bylo také to, že dívky o tomto dni řezaly třeshňové ratolesti, dávaly je do vázy, pravidelně je zalávaly a sledovaly, jestli snítky do Vánoc rozkvetou. Když se tak stalo, věštily děvčatům štěstí v budoucím roce.

Svatý Mikuláš

Dalším z významných dnů předvánočního období byl svátek svatého Mikuláše, v němž se mísí prvky křesťanské s předkřesťanskými. Jeho svátek se k nám rozšířil právě z německy mluvících zemí ve 13. a 14. století. Již ve středověku chodily v předvečer svátku tohoto světce po vesnicích i ve městech mikulášské průvody. Byly spojeny s obřadním lomozením a s maskováním, s představami o demonech zimy a podsvětích říší.

Mikuláše při obchůzce doprovázela početná skupina masek. Před průvodem běžel *laufr*, který práskal bičem a žádal hospodáře o povolení ke vstupu do stavení. Za ním přicházeli *hajduci*, oznamující příchod svatého Mikuláše, potom následovala muzika, husaři, dragoun s koněm, Žid s pytlím přes rameno, sedlák a selka, ras, kominík, smrt s kosou, skupina čertů a dva andělé. Nezbytnou součástí těchto průvodů byly také zvířecí masky, zejména medvěd, kůň a koza. V průběhu 18. a 19. století postav v mikulášských průvodech pozvolna ubývalo. V německy mluvících oblastech doprovázeli Mikuláše buď andělé a čerti, nebo *Knecht Ruprecht*, který projížděl vesnicí na koni, nebo chodil pěšky, řinčel řetězem, hlasitě křičel a bušil na dveře a na okna domu, nebo vyzváněl na kravský zvonec, straše malé děti. Nosil naruby obrácený kožich opásaný povříslím, na hlavě měl kožešinovou čepici nebo vysoký klobouk a na nohou vysoké boty. Jeho tvář halila maska.

V oblasti Jeseníků chodil svatý Mikuláš, vysoký muž s bílým plnovousem, v kněžském ornátu s biskupskou mitrou na hlavě a s berlou v ruce. Často jej doprovázela *Krampus*, čert v chlupatém, tmavém kožichu, který řinčel řetězem, strašil děti březovým pomětkem, vyplazoval na ně dlouhý červený jazyk a hrozil neposlušným dětem, že si je odnese s sebou.

V Dálově a v některých dalších lokalitách Nízkého Jeseníku obcházela v předvečer dne zasvěceného svatému Mikuláši postava, tady nazývaná *Nickel*, která byla především postrachem neposlušných dětí. Ty již s příchodem večera s obavou očekávaly až Nickel zatluče řetězem na domovní dveře a matka jej vpustí dovnitř, při čemž volaly: „*Der Nickel kommt.*“ Když Nickel vstoupil do místnosti, řinčel řetězem a mával prutem, při čemž děti káral, a ty mu musely slíbit, že budou pilné, snaživé a že budou poslouchat

rodiče. Když se tak stalo vyndal Nickel z koženého pytle ořechy, jablka a perníky, které potom mezi děti rozdělil.

Na Hané doprovázel svatého Mikuláše ponejvíce anděl a skupina čertů. Někde ale, třeba v okolí Přerova, jej doprovázela také Mikuláška, říkalo se jí *smrt*, ženská postava oblečená do bílého šatu, se zamoučenou tvář a se srpem v ruce, kterým se pokoušela všem lidem v domě setnout hlavu.

V Kokorách na Přerovsku vycházel mikulášský průvod na obchůzku hned po setmění. Při pochůzce vesnicí čerti proháněli početnou skupinu dětí a dospívající mládeže.

V Uherčicích u Kojetína chodíval se svatým Mikulášem také „pók“, postava oblečená do bílé dlouhé hanácké košile, s hlavou prostrčenou otvorem ve výši prsou a s límečkem na hlavě svázaným. V ruce pak držel šídlo. Když svatý Mikuláš hovořil k dětem, vlezl pók pod stůl a šídlem píchal převážně mladá děvčata, za což se mu dostalo řádného kopance.

Jak vidíme, charakter postav se v česky a německy mluvících regionech příliš nelišil. Jen v oblasti Nížkého Jeseníku je čert obecně znám jako Krampus, což je postava příšlá z rakouského folklóru. V obou regionech pekly hospodyně zvláštní obřadní pečivo a celá obchůzka byla spojena se zvýšeným hlukem v okolí mikulášské skupiny a se strašením dětí, které – po slibu, že už nebudou zlobit – bývají odměněny sladkostmi. Rozdílů nejsou podstatné. Zajímavé spíš je, že v poslední době se Krampus, technicky značně zdokonalený a mediálně propagovaný čert, šíří opět z Rakouska přes jižní Moravu i do dalších regionů a oživuje naše skomírající mikulášské zvyky.

Vladimír J. Horák (1960–2021), rodák z Přerova, byl etnolog a sociolog, působil na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Zabýval se lidovými zvyky Němců vyhnaných z takzvaných Sudet. Byl znám i jako undergroundový básník a výtvarník.

Z článků Vladimíra J. Horáka vydaných v Národopisném věstníku 2003 a 2012/1 sestavil Vladimír Šiler.

Rodinný den ve Vratimově

Opět po roce jsme jako náboženská obec, v čele s radou starších, připravili v prostorách Husova sboru ve Vratimově akci s názvem Rodinný den.

Stalo se tak 28. října 2022 – tedy na den vzniku samostatného československého státu a několik málo dnů před svátkem zesnulých – Dušičkami.

Základem každého společenství i státu je rodina. A tak se do aktivit a plnění úkolů pro děti opravdu celé rodiny zapojily. Společně vybarvovali tematické obrázky – k zimnímu spánku se ukládajícího ježka, kterému museli najít schovaná jablíčka. Skládali společnými silami puzzle, děti maminkám či babičkám z korálků dělaly náramky, zatímco rodiče či prarodiče vytvářeli věnečky na hroby zemřelých.

Vyvrcholením pak byla příprava lampionů z dýní, kde se kreativně meze nekladly. Po zapálení svíčky a umístění do dýňového lampionu pak děti i někteří rodiče absolvovali výstup do zvonice, kde na památku blízkých, kteří již přešli do náruče věčné lásky, každý vlastnoručně zazvonil

na jeden z našich tří funkčních zvonů.

Po splnění všech úkolů nastalo losování o ceny – nikdo však neodešel s prázdnou :-)

A protože jsme všichni společně strávili celé odpoledne, nechybělo ani malé občerstvení, aby nám nedošly síly.

Rozcházelí jsme se již za tmy, avšak s krásnými pocity sounáležitosti spojující celé generace lidského pokolení.

Za náboženskou obec Šárka Juřinová – farářka

Zjevení Páně (Epifanie)

Umístění svátku Zjevení Páně /Epifanie/ v našem liturgickém kalendáři svědčí o vlivu, který měl a má římský liturgický kalendář na naši praxi. Vánoční okruh, k němuž náleží, je jedním ze dvou svátečních cyklů, které tvoří ohniska křesťanského liturgického roku. V západní liturgické tradici se skládá z Adventní doby, tvořené čtyřmi nedělemi, a Vánoční doby, v níž mají dominantní postavení Vánoce (Narození Páně) a Epifanie (Zjevení Páně). Podle Bohoslužebné knihy máme v našich sborech slavit svátek Epifanie vždy 6. ledna. Na neděli, která po tomto datu následuje, pak připadá svátek Křtu Páně, který byl v římsko-katolické církvi uveden do praxe v roce 1960, a to nejprve jako závěr oktávy svátku Epifanie. Stručný přehled historického vývoje slavnosti Zjevení Páně nám pomůže lépe porozumět tomu, jak se tento vliv římské tradice projevuje v teologii této velmi starobylé křesťanské slavnosti.

O původu této slavnosti, podobně jako o původu Vánoc, dosud trvá odborná diskuse. V jejím dosavadním průběhu se objevily dva základní interpretační přístupy, dvě hypotézy. Hypotéza „dějin náboženství“ vychází z předpokladu, že důvodem pro vznik nového křesťanského svátku byla snaha křesťanských autorit vyrovnat se s působením již existujících „pohanských“ náboženských svátků v kulturně-náboženském prostředí křesťanských komunit. Zdá se, že nejstarší formou jejich reakce bylo zavedení půstu pro dny, kdy se konaly významné náboženské slavnosti jiných religiózních tradic. Jinou cestou mohlo být zavedení nového křesťanského svátku, který by jim konkuroval, mimo jiné i převzetím některých atraktivních prvků a dominantní symboliky (např. solární či vegetativní). V posledku se mohlo jednat i o začlenění některých rituálů, témat a zvyků spojených s těmito slavnostmi do nového křesťanského svátku a o jejich významovou proměnu na základě křesťanské nauky. Za takové (zimní, lednové) slavnosti se v případě Epifanie pokládají egyptský svátek panenského zrození boha Aióna, slavnost Pater Liber k počtě boha Dionýsia s motivem přeměny vody ve víno nebo různé egyptské slavnosti spojené s počátkem nilských záplav.

Jiný přístup k řešení otázky původu Epifanie reprezentuje hypotéza „komputační“. Její zastánci věnují pozornost zejména místu, jaké v některých raně křesťanských spisech zaujímají spekulace o kalendářích. Kalendář nenabízí primárně praktické a funkční uspořádání časových jednotek (den, měsíc, roční období, rok). Vyjadřuje naopak harmonii kosmického řádu, která je základem života lidí a jejich pospolitostí. Kalendáře, které vznikaly v křesťanském prostředí, pak reprezentovaly Boží řád spásy od stvoření až po události konce světa a plnosti nového věku, jak je vyobrazil poslední spis Nového zákona, Janova Apokalypsa. Významnou roli v tomto způsobu kalendářní spekulace hrála symbolika čísel a poměrů. Do kontextu kalendářních spekulací patřila také představa, že výrazem dokonalosti (naplněnosti, scelenosti) života lidí je shoda data početí se dnem smrti. Bylo jen přirozené, že někteří křesťanští autoři usilovali tímto způsobem vyjádřit dokonalost života Božího Syna, Ježíše Krista. Představitelé této hypotézy (např. anglikánský teolog a historik Thomas Talley) pak odvozovali datum 6. ledna od data Ježíšova ukřižování, za které byl dle jejich názoru některými maloasijskými křesťanskými komunitami pokládán 6. duben. Byl-li tento den také dnem Ježíšova početí, pak posledním dnem periody devíti měsíců je právě 6. leden. Komputační hypotéza je mnohem sofistikovanější než právě představená myšlenka, postačí nicméně k představě o způsobu uvažování jejich představitelů.

Nejstarší dochované svědectví o 6. lednu jako významném dni v rámci křesťanské chronologie přináší zdá se Klément Alexandrijský ve svém spise Stromata (I.). Píše v něm nejen o snaze stanovit den Ježíšova narození, ale také o praxi stoupenců gnostika Basileida, kteří slaví den Ježíšova křtu. Obě tyto události z Ježíšova života koincidují s 6. lednem. Spojení i napětí mezi oběma tématy – Ježíšovým zrozením a křtem – se stanou důležitým konstitutivním prvkem pro postupný vývoj svátku Epifanie. Kyperský biskup Epifanius ze Salamíny (315–403), s odkazem na komentáře Efréma Syrského, použije řecký výraz „epifania“ k označení Ježíšova vtělení, zrození podle těla. Egyptský spis Kánony Atanáše Alexandrijského (pol. 4. století) pak týž řecký výraz spojí s Ježíšovým křtem a jejich autor vyzve biskupy, aby v tento ten, který je dnem požehnání, shromáždili vdovy a sirotky, radovali se spolu s nimi, pronášeli modlitby a zpěvy a poskytli každému z nich to, co potřebuje. Posledním

z poskytnutých darů jsou olivy. Jeden z nejstarších dochovaných egyptských lekcionářů pak s obdobím kolem 6. ledna spojuje perikopy o Ježíšově křtu, o jeho pokušeních na poušti a o svatbě v Káně Galilejské, v křestní interpretaci. Později se k nim připojí dalším epifanií téma, Proměnění na hoře Tábor. Ještě Jan Kassián na počátku 5. století poznamenal, že alexandrijští křesťané o svátku Epifanie slaví jak křest Pána, tak i jeho vtělení, tělesné zrození.

Gabriele Winkler, významná německá historička raného východního křesťanství, se domnívala, že toto úzké spojení mezi zrozením a křtem Ježíšovým má svůj původ v rané syrské liturgické tradici. V ní mimo jiné i působením spisu Diatessaron, velmi starobylé evangelijní harmonie, převládalo pojetí Ježíšova křtu v řece Jordán jako vlastního okamžiku zrození. Obsahem svátku Epifanie je podle Winkler v této tradici zrození Ježíše jako Syna Božího ve křtu, a tedy jeho božské početí a zrození, nikoli zjevení jeho božství. Rozhodující role Ducha svatého v tomto zrození je rovněž vyjádřena v rané syrské a arménské křestní praxi, která akcentovala text Jan 3,3-5 (nenarodí-li se kdo z vody a Ducha), rozvíjela téma křestního zrození z mateřského lůna Ducha svatého a za hlavní křestní motiv pokládala podíl na Ježíšově pomazání Duchem svatým („mesiášský“ křest). Je pochopitelné, že takový důraz na Ježíšův křest a jeho význam v dějinách spásy působil na utváření svátku Epifanie jako významného křestního termínu, jak o tom svědčí syrská, egyptská, jeruzalémská, galikánská i severoitalská křestní praxe. Klément Alexandrijský ve svém spise Vychovatel (I,25-26) velmi jasně vyjadřuje křestní teologii tohoto svátku: „Nad Pánem se ve chvíli jeho křtu také jako svědectví lásky ozvalo: ‚Ty jsi můj jediný syn, já jsem tě dnes zplodil.‘ ... K témuž dochází i u nás, pro které se Pán stal vzorem: tím, že jsme křtěni, dostává se nám osvětlení; tím, že jsme osvětleni, jsme přijímáni za syny; tím, že se stáváme syny, dospíváme k dokonalosti; tím, že dospíváme k dokonalosti, získáváme nesmrtelnost.“ (překl. Veronika Černušková). Nejspíše intenzivní christologické a trojiční věroučné diskuse (adopciánství, ariánství) vedly postupně ve východním křesťanství k oddělování událostí vtělení (narození) a křtu, a jejich spojujícím motivem se stala manifestace Ježíšova božství.

Ve východním křesťanství přispěl nejspíše i Jeruzalém k zavedení a rozšíření nového samostatného svátku připomínajícího narození Krista – Vánoce. Jeruzalémská církev totiž 6. leden slavila pravděpodobně jako svátek narození Krista, spojený s procesím z Betléma do Jeruzaléma, s matoušovskou perikopou o klanění mudrců (Mt 2,1-11) a s lukášovskou perikopou o pastýřích spěchajících do Betléma (Lk 2, 8-10). Nesetkáváme se však v tento den s žádným čtením, které by odkazovalo k Ježíšovu křtu. Ten i zde nicméně zůstává důležitým modelem pro teologii křtu. Za termíny vhodné k jeho udílení jsou jeruzalémskými křesťany pokládány Velikonoce, Letnice a Epifanie. Pro katechezi nově pokřtěných pak Cyril Jeruzalémský sepsal ve 2. pol. 4. století mystagogické katecheze, ve kterých se výklad pomazání po křtu opírá o Ježíšovo pomazání Duchem svatým v řece Jordán. Cyrilovy pokřestní katecheze tak mohou být svědectvím o koexistenci paschální (Ř 6,3-11) a mesiášské/adoptivní (J 3,3-5; Lk 3,21-22) teologie křtu, z nichž první postupně výrazně převáží.

Antiochie (Jan Zlatoústý), Kapadocie (Řehoř Naziánský) a Konstantinopol patřily mezi významná centra východního křesťanství, která ke konci 4. století poměrně rychle, ačkoli ne snadno, adoptovala do své liturgické praxe jinou křesťanskou inovaci z 1. pol. 4. století – římský svátek Narození Krista, Vánoce. Čas manifestací Ježíšova božství (vánoční doba) se tak postupně na Východě soustředil kolem dvou svátků. Zatímco Vánoce (25. prosinec) připomínaly narození Krista a klanění mudrců, Epifanie (6. leden) zůstala památkou Ježíšova křtu, spojenou s připomínkou svatby v Káně Galilejské. Nejstarším svědectvím o svátku Epifanie na Západě jsou deníkové zápisy římského vojáka a historika Ammiána Marcellina. Zmiňuje se v nich o návštěvě Paříže císařem Juliánem Apostatou v roce 361, při které vstoupil do jednoho z kostelů, aby se zúčastnil oslavy svátku Epifanie, jenž byl nejspíše pokládán za den narození Krista. Nejpozději v průběhu 5. století byl i v Galii přijat římský svátek Narození Krista (25. prosinec). Galikánské (z Francie pocházející) prameny z 8. století (např. Missale Gallicanum vetus, Missale Gothicum) pak dosvědčují, že svátek Epifanie si podržel svůj význam a byla s ním spojena tria miracula: klanění mudrců, Ježíšův křest a proměna vody ve víno při svatbě v Káně. A stále byl významným termínem pro udílení křtu (a tak i nejspíše jedním z pramenů adventní doby). S podobným biblickým obsahem svátku se setkáváme také v křesťanských pramenech ze severní Itálie. Ambrož Milánský zná nejen 6. leden jako den přijetí kandidátů křtu do katechumenátu, ale Epifanii asi také pokládá za svátek připomínající narození Krista. Maxim z Turína (380–465) spojuje s 6. lednem jak Ježíšův křest, tak svatbu v Káně a Petr Chrysolog z Raveny (380–450) k nim přidává

i klanění mudrců. Nicméně již během 4. století se z prostředí Říma a severní Afriky šíří tradice, která za dominantní téma Epifanie pokládá klanění mudrců s tím, že tématům Ježíšova křtu a svatby v Káně přiznává v lekcionáři pouze sekundární roli (post theofania). Prvním dokladem této tradice jsou texty Filastria z Brescie (2. pol. 4. stol.).

Důsledkem tohoto akcentu se stane do jisté míry přenesení pozornosti z Krista na symbolický význam postav „mudrců z dalekého Východu“, kteří jsou pokládáni za prototyp pohanů, kterým se v Kristu otevřela cesta ke spáse. Augustin je ve svých kázáních k tomuto svátku pokládal za „prvotiny pohanů“ a papež Lev I. Veliký v nich spatřil reprezentanty všech lidí, kteří se v jejich osobách přicházejí poklonit narozenému Božímu Synu. Křesťanům jsou vzorem služebníků Boží milosti, která zve všechny lidi ke Kristu. Biblickým textem, který tuto novou teologii Epifanie nejzřetelněji vyjádří, je Simeonovo kantikum (Lk 2,29-32). Svátek Epifanie tím určitým způsobem zdvojnásobil vánoční motiv narození Krista.

K rozvinutí role mudrců v rámci svátku Epifanie přispěje postupně i tradice, která je nejprve označí za krále a určí jejich počet (Origenés), pak jim v 6. století přiřkne jména Kašpar, Melichar a Baltazar (mozaika v bazilice v Ravenně), aby nakonec v roce 1164 přinesla jejich ostatky do Kolína nad Rýnem, jehož patrony se stanou. Tříkrálový zlatý relikviář mistra zlatníka Mikuláše z Verdunu se od 12. století stane cílem mnoha evropských poutníků, kteří se ostatkům v nich uloženým přijdou do Kolína poklonit. V pozdním středověku se starobylý zvyk žehnání vody o svátku Epifanie (např. Jan Zlatoústý) spojil s žehnáním obydlí s použitím vody a kadidla, později doplněným v lidové praxi o označení domů znaky K+M+B (snad v původním latinském významu: Kristus nechť požehná tomuto domu).

Několik námětů pro slavení Epifanie v našich sborech

Nastíněný historický vývoj svátku Epifanie nás vede zejména k větší pozornosti k mnohovrstevnatosti teologických témat vánočního okruhu, jejichž vyvážené prezentaci prostřednictvím kázání, modliteb a písní bychom měli věnovat náležitou péči. Pokud se z různých důvodů nemůžeme v týdnu sejít ke slavení Epifanie 6. ledna, pak bychom měli zvážit, zda motiv klanění mudrců nezačlenit do svátku Narození Páně a svátek Epifanie s důrazem na Ježíšův křest (a roli Ducha svatého v přisvojení spásy) slavit v neděli mezi 2. a 8. lednem (jak to bývá zvykem v římsko-katolické církvi, tam ovšem stále s motivem klanění mudrců).

Nejvhodnějším rozvinutím svátku Epifanie je slavení Připomínky křtu, jejíž formulář nabízí naše Agenda ve svém III. dílu.

Můžeme také rozvinout motiv „díkůvzdání za vodu“, zejména pokud se bohoslužby zúčastní děti. Při některé z biblických hodin (nebo hodin náboženství) můžeme s dětmi hovořit o významu vody pro život na Zemi, o jejím nedostatku v mnoha zemích, o nutnosti s vodou dobře hospodařit a chránit její kvalitu ... Děti by pak společně připravily krátkou modlitbu díkůvzdání za vodu, kterou by pronesly nad nádobou s vodou při bohoslužbě. Nádobku pak můžeme ve sboru ponechat na viditelném místě až do začátku postní doby (a u ní třeba obrázky, které by na téma „voda“ děti při biblické hodině namalovaly).

Svátek můžeme také rozvinout o motiv „adopce“ ve smyslu „přijmout něco za své“. Bratři a sestry ze sboru si v čase mezi Vánoce a Epifanií mohou rozmyslet, koho nebo jaký aspekt společného života by pro daný rok chtěli přijmout za svůj – věnovat mu větší pozornost a péči. Své rozhodnutí by zapsali na menší papír a vložili na začátku liturgie (po doznání hříchů, během zpěvu delší písně) do připravené společné misky (či jiného předmětu). Při přípravě darů by pak byla miska přinesena ke stolu Páně a v jeho blízkosti ponechána opět do začátku postní doby, ve které bychom se třeba během biblické hodiny mohli ke svým „adopcím“ vrátit a sdílet spolu, jak jsme si vedli.

Mgr. Pavel Kolář, Th.D., M.T.S.,
vedoucí katedry praktické teologie
Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy

Jesličky Františka Bílka, které učí žít

V českém umění epochy symbolismu zaujímá František Bílek (6. 11. 1872 Chýnov – 13. 10. 1941 Chýnov) přední místo nejen jako sochař, ale i jako autor užitého umění, grafik, ilustrátor, architekt a náboženský myslitel. Jeho duchovní pojetí umění ho vedlo k potřebě utvářet celé cykly nebo prostředí, ve kterých by se jeho díla uplatňovala v mnohostranném působení, naplňujíc své poslání spiritualizace lidského života.

V létě jsem se již poněkolkáté vydal na jedno z badatelských putování do Pelhřimova a mohl tak zase zhlédnout jedinečnou křížovou cestu a jesličky v děkanském chrámu sv. Bartoloměje. Obě díla vznikla z popudu – tehdy ještě kaplana – Františka Bernarda Vaňka, který patřil od gymnazijních studií v Táboře k nejbližším přátelům sochaře Františka Bílka, jehož 150. výročí narození si letos připomínáme. Autorem křížové cesty se na Bílkovo doporučení stal Viktor Foerster, který ji pod Bílkovým vedením (XI. a snad i XIII. zastavení vytvořil přímo Bílek) maloval v Chýnově. V roce 1901 byly do děkanského chrámu umístěny rovněž dřevěné jesličky, které Bílek vytvořil společně se svým bratrem Antonínem; autorem malovaného tříkrálového pozadí s průvodem byl opět Viktor Foerster. Řezané postavy – od matky Marie až po pastýře – nejsou ovšem ztvárněny tradičně jako strnule radující se zástup darovníků. Bílek zde zvláště v centrální části jesliček rozehrává dramatický děj, v němž v pokoře a úctě na kolenou se klanějící postavy přinášejí sama sebe. „Nelituj, že nevidíš postavičky nesoucí jablíčka, vánočky, trošku mléka a beránka ze stáda svého. Tady se nese nekonečně víc. Tady člověk nese sám sebe. Nemůžeš-li dát sebe, nedáš nic! To dítě je Boží dítě, nese světu lásku. Přijmi ji na kolenou“, výstižně napsal o pelhřimovských jesličkách ctitel Bílkova díla, husitský farář Bohuslav V. Lohniský.

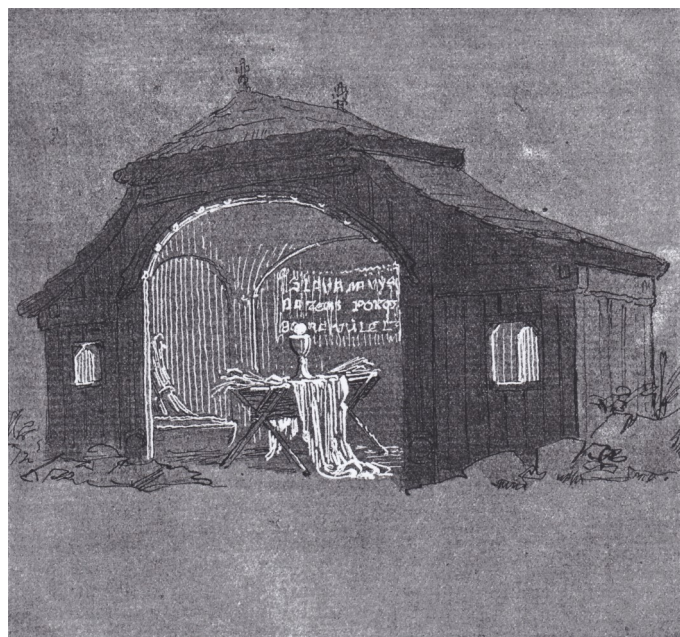
Pojďme však dnes „ze spánku probudit“ mimořádný a téměř zapomenutý Bílkův návrh jesliček z počátku 30. let 20. století. Na nákrese, který vytvořil pro věřící Církve československé (husitské), nenalezneme žádné figury svaté rodiny (dětátka s Marií a Josefem) obklopené pastýři a ovečkami. Uvnitř prostého přístřešku – chápu jej jako symbolický chrám – září osvětlené jesle, opásané bílou rouškou, vystlané slámou, a na nich ztělesnění krve a těla Kristova v kalichu životního utrpení s hostií jako chlebem nového života. Z „chrámu“, na jehož

čelní stěně svítí slovo Písma: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“, okny vychází zářící věčné světlo. Do království Otce se vchází „bránou Slunce“.

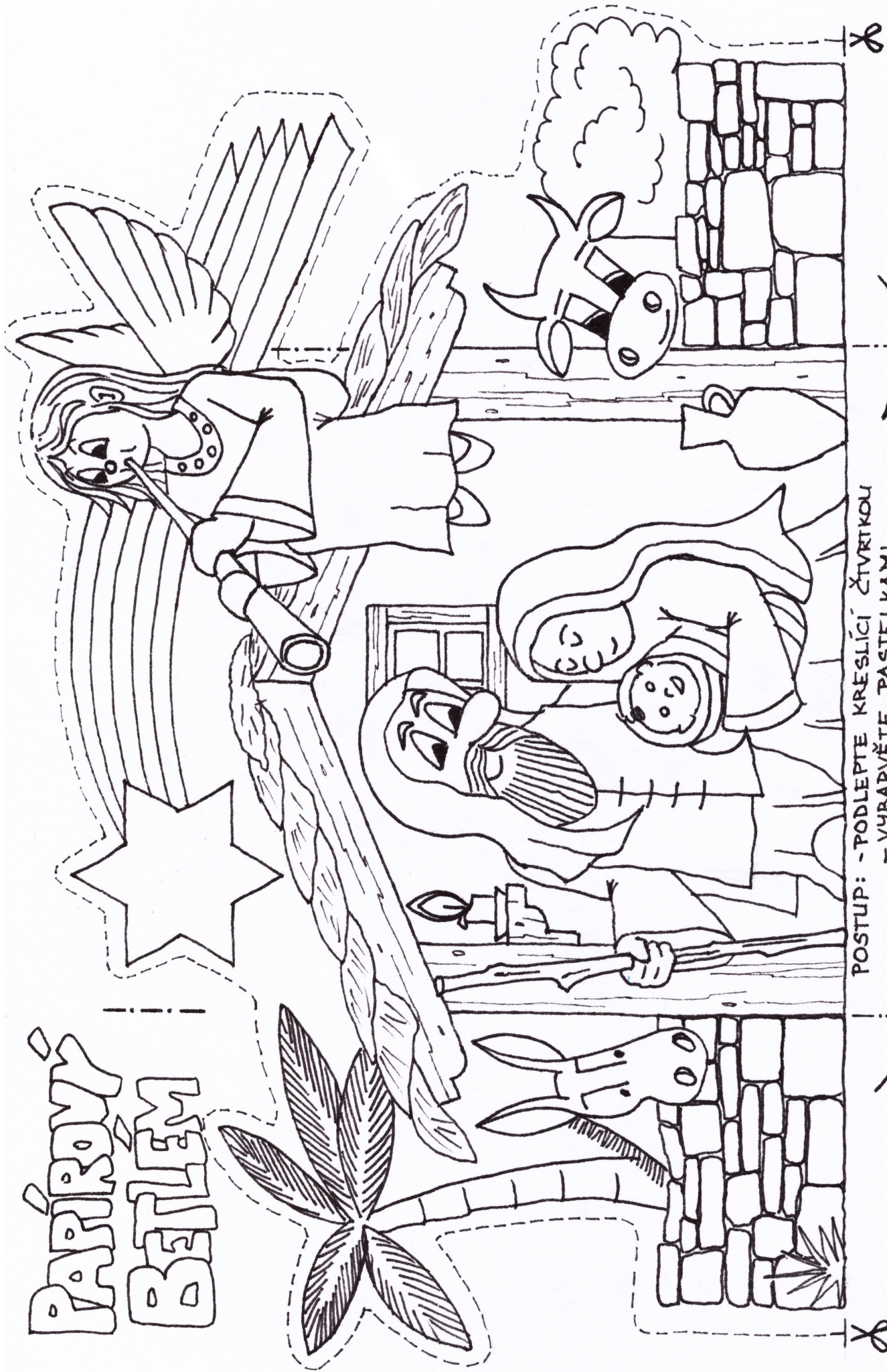
Emeritní biskup Petr Šandera v jednom svém článku v Českém zápase připomněl: „Slavením večeře Páně a přijímáním eucharistických darů přijímáme Krista a jsme jím sami přijímáni. Tak zůstává on v nás a my v něm (J 6,56). Jíme tímto způsobem svátostné tělo Krista, Syna člověka (J 6,53). Tak se podílíme na jeho životě a sami se tak obnovujeme v jednotu Kristova těla. ‚Jsme živi, avšak již ne my, žije v nás Kristus.‘ (Ga 2,20). To znamená žít a sdílet v Duchu svatém Kristovu obětující se lásku mezi sebou navzájem i vůči všem lidem. Tento důraz na život pro druhé, obětování se pro Boha a jeho dílo i vydávání se pro bližní patří k silným eucharistickým akcentům v naší církvi (viz slova ustanovení v Liturgii Karla Farského).“

Bratři a sestry, v těchto slovech nacházím tajemství Bílkových jesliček. Je příznačné, že dodnes zůstaly pouze v podobě návrhu. Stejně jako my, kteří každou neděli slavíme večeři Páně, ale stále se ji učíme žít. Napněme tedy své ruce k lidem a hledme svým zastřeným zrakem ke Světu vycházejícímu z kříže, na němž byla ukřižována největší LÁSKA.

Martin Jindra

PARÍROVÝ BETLÉM

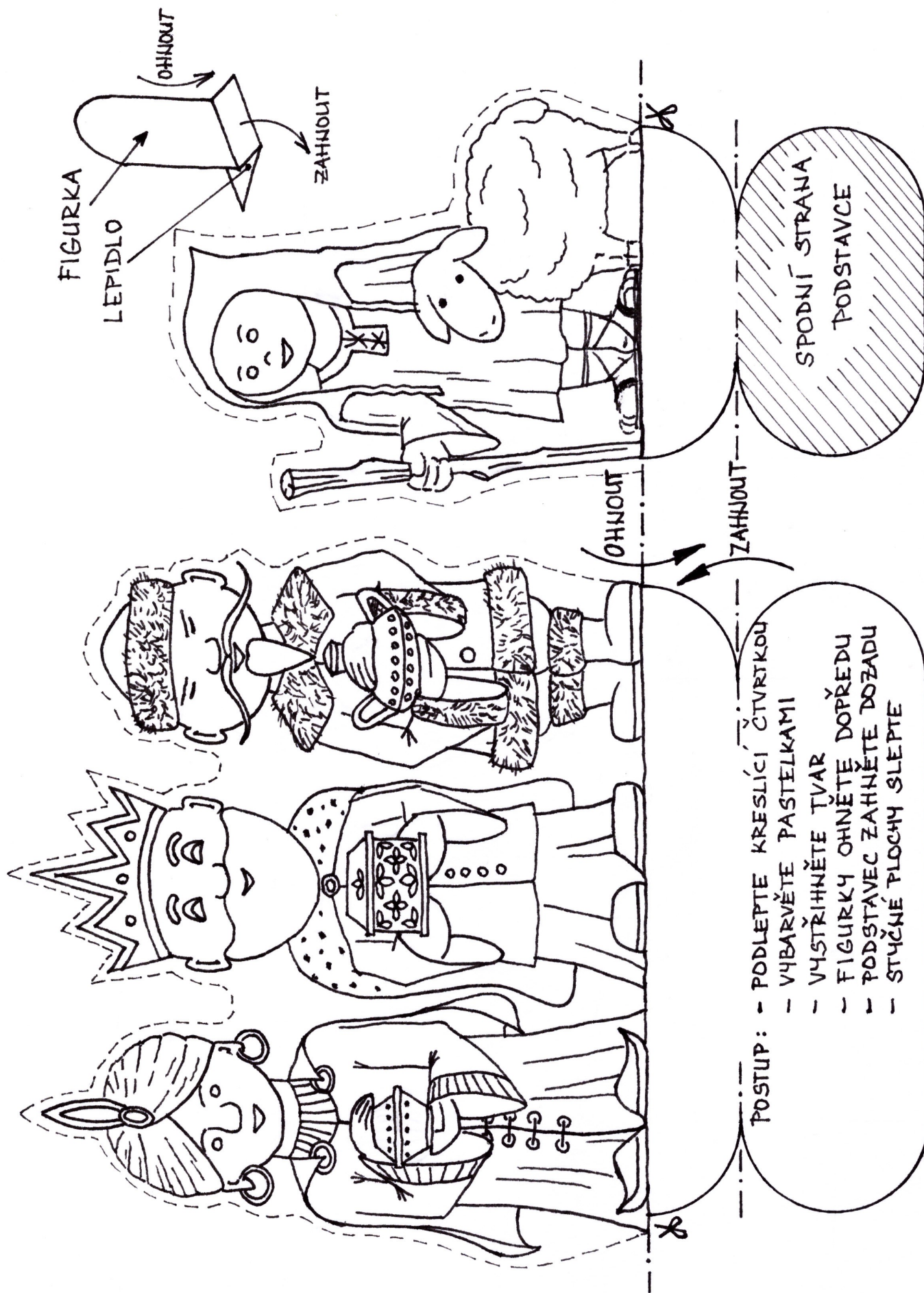
POSTUP: - PODLEPTE KRESLÍCI ČTVRTKOU

- VYBARVĚTE PASTELKAMI

- VYŠTRÍHNĚTE TVAR A BOČNÍ STRANU
OHNĚTE K SOBĚ (CCA 120°) A POSTAVTE

OHNOUT
K SOBĚ

OHNOUT
K SOBĚ

POSTUP: - PODLEPTE KRESLÍČÍ ČTVRTIKOU
 - VYBARVĚTE PASTELKAMI
 - VYŠTRÍHNĚTE TVAR
 - FIGURKY OHNĚTE DOPŘEDU
 - PODSTAVEC ZAHNĚTE DOZADU
 - STYČNÉ PLOCHY SLEPTE

Papírový betlém a doplňovačka pro děti

Pro naše malé čtenáře jsme na str. 18 a 19 připravili vystřihovánku papírového betléma a doplňovačku na této straně. S luštěním a výrobou betléma mohou samozřejmě pomoci rodiče. 😊

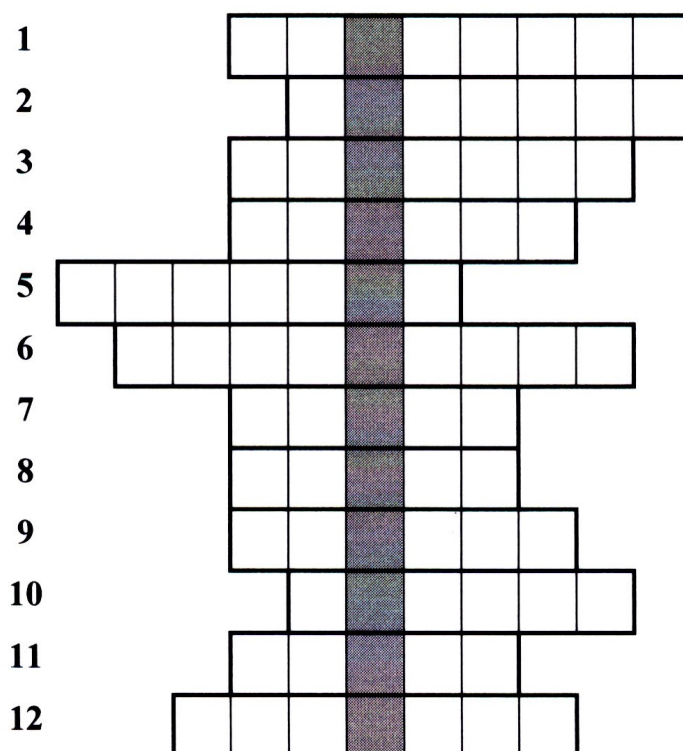
Před vlastním vystřihováním betléma doporučujeme celou stránku podlepit tvrdou kreslicí čtvrtkou pomocí kancelářského lepidla na papír (Herkules). Pak můžete betlém s postavičkami vybarvit a teprve pak vystřihnout. K vybarvení můžete použít pastelky, ale také fixy nebo akvarelové barvičky.

Abyste betlém pěkně stál, je třeba jeho strany ohnout podle naznačených čar. Tady vám pomůže obyčejné pravítko, které přiložíte k hraně ohybu a tupou hranou školních nůžek podél pravítka vytvoříte rýhu, která vám usnadní ohýbání tvrdého papíru. Některé postavičky mají podstavec, který vytvoříte podle návodu nakresleného na vystřihovánce a slepíte opět lepidlem na papír. Betlém můžete postavit jen tak na stůl, nebo k němu můžete vyrobit podložku z papíru, kterou můžete dále doplnit o další figurky podle své fantazie.

Pojďme do Betléma!

Vpisujte do doplňovačky slova, která v textu chybí – nejste-li si jistí, nalistujte si Lukášovo evangelium 2,15-20.

Jakmile andělé od nich odešli do nebe, řekli si (12): „Pojďme až do (2) a podívejme se na to, co se tam (8), jak nám Pán oznámil.“ Spěchali tam a (3) Marii a (10) i to (5) položené do (11). Když je spatřili, (1), co jim bylo řečeno o tom dítěti. (4), kdo to uslyšeli, užasli nad tím, co jim pastýři (6). Ale (7) to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom. Pastýři se pak navrátili oslavující a chválíce Boha za všechno, co slyšeli a (9), jak jim to bylo řečeno.

Jana Krajčířiková

(Řešení: Veliká radost.)

Poděkovat Bohu za redakci Setkávání

Slyšela jsem o filmu Nikdy neodvracej zrak. Neviděla jsem jej, ale v jeho názvu vnímám silné poselství. Silné, neboť abychom takové poselství – výzvu – přijali, k tomu máme zaslíbeno, že dostaneme tu sílu. A to je ta souvislost s vděčností za to, že jste vzpomněli Františka Bílka. Proč? No tak, aby odsekal třísky ze všech svých dřev, on také zcela jistě nikdy neodvracel zrak. A Vy jste navíc vzpomněli jeho vztahu s Paulem Claudelem v tom krásném rozjímavém pojednání od Emila J. Havlíčka, Hlína – kámen – strom, s podtitulem Bílek a Claudel – pokus o syntézu... Ta shoda ve výchozích myšlenkách! Ta shoda v tužbách!

František Bílek uviděl světlo milosti a pravdy, miloval a byl milován, Boží láskou a milostí dýchal a tvořil, odsekal své třísky a bušil do kamenných kvádrů, z protikladů tmy poznával světla Slova určeného bratřím, kteří Boha milovali a šli s Ním ke spáse člověka a jeho rodu.

A zatím pro Paula Claudela tma temnot byla viditelná a on toužil být toutéž milostí učiněn, aby mezi lidmi byl „jako bytost bez tváře a jeho Slovo k nim tak bez hlasu jak slovo rozsévače temnot, rozsévače kostelů, Rozsévače míry Boží“!

Jsou různé možnosti překladů a v překladech obsaženo vždy pojetí překladatelovo, a mne udivilo pojetí „rozsévače temnot“, neboť spíše bych řekla „rozsévače světla v temnotách“, avšak autor přímo doložil, proč je záhodno každý překladatelův výraz přijmout, tak, jako bez reptání přijímal František Bílek slova nepochopení, ba, i urážky. Nereptal. Vše přijímal „jako minci, která má svou cenu“. To víme díky přátelství Zdenky Braunerové.

Tak potom i překladatelovo pojetí rozsévače temnot může mít souvislost, která není zřejmá na první pohled, ale teprve tehdy, když se pokoříme před Pánem a neodvrátíme zrak. Od čeho? Od práce jednoho z Jeho služebníků, a k tomu rozladění, že my bychom to řekli jinak.

Vždyť básník toužil, aby milostí se stalo, že by zmařil svou tvář, vzal na sebe podobu tmy, aby jeho Slovo mezi lidmi mohl bez hlesu rozsévat. Jako Ten, který sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. Tak se pokořil Král králů a Pán pánů, Ježíš, před Bohem Otcem. A tomuto Králi Králů a tomuto Pánu všech pánů se pokořil básník, který také poznal a rozpoznal viditelnou tmu, i překladatel z jazyka francouzského do jazyka českého. Oba toužili být mezi lidmi a aby milostí bylo učiněno jejich Slovo k nim pro temnotu neviditelné a bez jejich tváře a bez hlasu neslyšitelné, však opravdové a přímé Slovo Rozsévače míry Boží. Jinak by to nebylo.

Pokořme se před Pánem. Každý prosit můžeme, aby milostí nám bylo učiněno poznat tu Jedinou cestu, osobní, nezaměnitelnou, hodnotnou pro míru Boží.

A potom je tu charakteristika od O. F. Bablera o Claudelově díle. No to je dalšího něco ku přemýšlení a neodvracení zraku, spolu s básníkem, jehož duše hledí ke smíření v Bohu. Citováno je z díla: Drago Simundža, Problém Boha v současné literatuře, Split 1983, avšak česky není vydáno, jaká bída. A Běda, veliké běda. I my potřebujeme si uvědomit, že také naše temnota je viditelná. F. X. Šaldu a syntézu ještě chvíli pozdržme. Z dramatu Zvěstování od Paula Claudela jsem si kdysi zapsala: „VIOLENA MAŘE: Modleme se s celým vesmírem! Neplač! Není chvíle pro pláč, když spása všech lidí se už narodila.“ Za všechno děkuji.

Niki Otisková

Vánoční modlitba

Drahý Pane, v tomto čase dávání a přijímání snadno přehlédneme dary, které nám dáváš Ty.

Děkujeme Ti za místo, kde můžeme bydlet, za oděv, jídlo a všechny dobré věci, které nám denně opatřuješ.

Děkujeme Ti za lidi, které máme kolem sebe a kteří nás milují.

Děkujeme Ti, že zůstáváš s námi v nesnázích života a táhneš nás blíž k sobě.

Děkujeme za pokoj, který dáváš jedině Ty.

Pane, nejvíc děkujeme za to, že ses narodil pro naši záchranu.

Děkujeme také, že naše budoucnost je ve Tvých rukou.

Děkujeme Ti, že jsi nadějí pro každého z nás.

Amen.

- **Husův sbor Rychvald** zve návštěvníky vždy v 16:30 na tyto koncerty:
 1. neděle adventní – Ostravský smíšený sbor pod vedením doc. Jana Spisara
 2. neděle adventní – žáci ZUŠ a cimbálová muzika
 3. neděle adventní – Sylvie a Robin (Slunovrat) duchovní i folklorní hudba
 4. neděle adventní – Čarokrása, duchovní hudba adventu
- V sobotu 3. prosince vystoupí Permoničci a Sbor přátel hudby v 16 hodin **v Husově sboru v Doubravě.**
- Druhou adventní neděli, 4. prosince, v 15 hodin se v **Husově sboru ve Staré Bělé** uskuteční tradiční koncert žáků místní základní školy „Těšíme se na Ježíška“. Jako host vystoupí Jakub Kubis, který všechny přítomné potěší hrou na varhany. 11. prosince opět v 15 hodin tamtéž proběhne koncert ZUŠ V. Petrželky a smyčcového orchestru LK Ostrava – Hudba nezná hranic.
- 4. prosince zve návštěvníky také **Husův sbor v Ostravě – Mariánských Horách**, kde v 15 hodin zazní premiéra Vánoční kantáty Noe, noe, noe – Ostravského skladatele Michala Jánošíka v rámci festivalu Hudební současnost. 8. prosince bude mít ve sboru svou „Mikulášskou“ speciální ZŠ.
- Setkání pro celou rodinu s názvem: Možná přijde i Mikuláš... je připraveno 4. prosince od 14 hodin **v Husově sboru ve Vratimově.**
- 9. prosince v 17 hodin **v modlitebně CČSH ve Studénce** proběhne Adventní koncert manželů Mecových – flétna a kytara
- **V Husově sboru v Olomouci** se uskuteční několik adventních a vánočních koncertů: 14. 12. od 17 hodin předvánoční vystoupení žáků ZŠ Stupkova, 15. 12. v 18 hodin zahraje Vojenská hudba Olomouc, 16. 12. od 19 hodin proběhne adventní benefiční koncert pro Dětské centrum Chocerady, na kterém vystoupí Richard Pachman. Dále 20. 12. v 17 hodin proběhne předvánoční koncert ZUŠ Mgr. J. Štrajta a 21. 12. od 17 hod. vystoupí se svým vánočním koncertem pěvecký soubor Campanella.
- V pondělí 19. prosince od 17 hodin se na farní zahradě u **Husova sboru v Ostravě – Svinově** uskuteční Živý betlém. Poetické pásmo svátečního slova a hudebních vstupů potěší malé i velké. V kostele bude výstava betlémů od Dagmar Štěpánové a Antonína Čelustky. Vánoční písně a koledy zahraje kapela Od zdi ke zdi.
- Čajkovského Louskáček, Příběh noci vánoční z pera Rimského-Korsakova nebo Variace na rokokové téma od Čajkovského v podání Raphaela Wallfische, Łukasze Borowicze a Janáčkovy filharmonie Ostrava zazní 22. prosince od 19 hodin v **Ostravském Kině Vesmír.**
- Českou mši Vánoční Jakuba Jana Ryby si můžete vyslechnout 27. prosince v 15 hodin **v Husově sboru ve Staré Bělé.** Vystoupí Chorus Ostrava se sólisty a Spolek hudebníků Příbor.
- Rada starších srdečně zve do **Husova sboru v Ostravě – Svinově** na Tříkrálový koncert, který se uskuteční v neděli 8. ledna 2023 v 16 hodin. Účinkuje Ostravský smíšený pěvecký sbor pod vedením doc. Jana Spisara.
- Předvánoční koncert Smíšeného pěveckého sboru z Příkaz v pátek 16. 12. od 17:30 h. **v Chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Chudobíně.**

Přehled vánočních bohoslužeb v naší diecézi v r. 2022

Náboženská obec	24. 12. sobota	25. 12. neděle	26. 12. pondělí		31. 12. sobota	1. 1. neděle
Frýdek - Místek		9:30				
Kunčice pod Ondřejníkem		8:30				
Opava	22:00	9:00				9:00
Doubrava		8:00				8:00
Ostrava - Hrabůvka	21:00	8:30				15:00
Ostrava - Heřmanice		10:00				10:00
Ostrava - Mariánské Hory		9:00				9:00
Ostrava - Michálkovice		10:00				10:00
Ostrava - Polanka	20:15	8:45			15:00	
Ostrava - Radvanice	15:00	8:00	8:00			8:00
Ostrava - Moravská a Slezská		9:30				9:30
Ostrava - Stará Bělá	16:00	10:00			16:00	10:00
Ostrava - Svinov	22:00	10:15				15:00
Ostrava - Zábřeh		10:30				10:30
Rychvald	21:00	8:30			16:00	8:30
Studénka	9:00					
Vratimov	21:30					14:00
Rožnov pod Radhoštěm		10:00				10:00
Nový Jičín	19:00					
Olomouc	22:00	9:00	10:00			9:00
Černovír					15:00	
Bruntál		11:00				
Kojetín	22:00		10:00			10:00
Skalka			8:15			
Krnov		9:00				
Troubelice		9:30				
Uničov				27.12 v 9:15		
Újezd			8:00			
Dlouhá Loučka-kostel ŘKC			10:00			
Zábřeh	21:00	9:00				9:00
Dubicko	22:00	10:30				10:30
Zvole		13:30				
Přerov	15:00		10:30		15:00	10:30
Lipník n. Bečvou		17:00				17:00
Šumperk		10:15				10:15
Hostice		8:30				8:30
Loštice	21:00	8:30			17:00	8:30
Bílá Lhota		13:30				
Chudobín	23:00	10:30				10:30
Litovel	22:00	9:00			17:00	9:00
Šternberk	21:00	9:00				9:00
Rýmařov		10:45				
Horka nad Moravou		8:15				
Náklo		14:00				
Olomouc - Hodolany		9:00	9:00			9:00
Olšany			11:00			
Chválkovice					9:00	
Hranice		9:00			16:00	
Velká Bystřice	22:00	9:00				9:00
Velký Týnec	20:30					7:30

Církev československá husitská v Ostravě – Svinově zve na

Živý betlém
V pondělí 19. prosince 2022
od 17 hodin
na farní zahradě vedle Husova sboru

*Toto vám bude znamením: Naleznete dětátko v plenkách, položené do jeslí.
(Lukášovo evangelium 2, 12)*

Poetické pásmo svátečního slova a hudby potěší malé i velké
Výstava betlémů od Dagmar Štěpánové a Antonína Čelustky
Setkání lidí dobré vůle

Vánoční písně a koledy hraje kapela OD ZDI KE ZDI

Živý betlém 2022 finančně podpořili: Úřad městského obvodu Ostrava – Svinov
Olomoucká diecéze Církve československé husitské

